

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opvscvla Spiritvalia - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae
Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De
Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss.
Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Cap. XV. De Gaudio & Tristitia. Qualiter vir bonus gaudere debeat. Non
tristatur qui omnia praevideat. Varia doloris antidota.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

quid est? Larva. Vide quàm dulcis fuerit non solum sanctis, & eximiâ virtute præditis viris, sed Socrati, & aliis sapientibus Ethnicis. Quid igitur terribile est in morte? Opinio. Timor mortis est horribilis, non ipsa mors. Idem in aliis rebus, quas soles abominari, deprehendes. Corrige opinionem, & nihil invenies quod debeas abominari præter peccatum.

CAP. XV. *De Gaudio, & Tristitia. Qualiter vir bonus gaudere debeat. Non tristatur qui omnia prævidet.*
Varia doloris antidota.

1. **I**Ta gaudere debes, ut in gaudio tuo modestia eluceat; neque animus ita dissolvatur, quin possis libere, si opus sit, à lætitia ad mœrorem transire. Christus Dominus optimus rerum æstimator non ridentes beatos vocat, sed eos qui lugent. Valdè enim dedecet Christianum hominem, qui se æterna sectari proficitur, inter tot pericula mentis & corporis, inter tot justissimas tristitiæ causas, stultorum more risu gestire, & de rebus perituris exultare. Fugit terrena voluptas, & quæ nos gaudia vocamus, sæpè initia tristitiæ sunt. Verum gaudium non nisi ex virtutum conscientia nascitur. Non potest gaudere nisi justus, fortis, & temperans. Ut nunquam desit animo tuo lætitia, fac ut tibi domi nascatur. Nascetur autem, si intra te ipsum fuerit. Cæteræ hilaritates leves sunt, non implent pectus; nec semper gaudet, qui ridet. Res severa est verum gaudium, oritur ex bona conscientia, & honestis consiliis, & rectis actionibus, ex contemptu voluptatum, & placido illibatæ viræ tenore. Hæc est vera virtutis lex, ut vere gaudeas, diu lugendum.

2. Tristitia malum præsens vel reipsâ, vel apprehensione cum quadam perturbatione & inquietudine execratur. Solemus autem ut plurimum non rebus, sed rerum opinionibus cruciari. Noli res indagate quales sint, non servitia, non agros, non nummos, non negotia: considera potiùs quæ tua de illis opinio sit. Quòd dede-

core afficiaris, quod spolieris pecuniâ, quod vapules arbitrii tui non est: at rectè de his sentire, non ea esse mala sed sæpè utilia, penes te est. Nunquam stolesis, si à præsentis molestia avulsam cogitationem illuc converteris, ubi vera sunt gaudia. Viro bono nihil accidit mali, non quia non sentiat, sed quia vincit. Respicit enim omnem adversitatem ut occasionem exercendi patientiam, ut instrumentum divinæ gratiæ, ut viam ad gloriam in æternum duraturam. Potest vir bonus miser dici, esse non potest.

3. Quicquid fieri potest, quasi futurum prospice. Sic omnium malorum impetum molles, quæ ad præparatos nihil afferunt novi; securis & omnia prospera expectantibus gravia eveniunt. Quid erit si rerum tuarum diuidium auferat casus? quid si omnia? quid si ruat domus, comburantur segetes, deserant amici? quid si fama periclitetur, & de gradu per calumniam dejiciaris? Morbus, captivitas, ruina, ignis, nihil horum sapienti repentinum est. Futuras secum commentatur misérias, & dolorem quem alii diu sustinendo, ipse diu meditando lenit. Cuivis accidere potest, quod alicui accidit. Quæ sunt divitiæ, quas non fames à tergo, & mendicitas sequantur? Quæ dignitas, quam non sordes comitentur & extrema contemptio? Quod regnum, cui non sit paratum excidium? Nonnè gladio carnificis regiam cervicem abscissam, idque jussu subditorum, inaudito exemplo hæc ætas vidit? Nec magnis ista intervallis divisa sunt: horæ momentum interest inter opes & egestatem, inter aulam & caulam, inter solium & securim. Scito ergò omnem conditionem versabilem esse, & quicquid in ullum incurrit, in te quoque incurrere posse. Adversam fortunam faciliè sustinet, qui semper expectat.

4. Non se exerit virtus, cùm secundo cursu vita procedit. Tunc apparet quanta sit, cùm quid possit patientia ostendit. *Spectaculum*, inquit Apostolus, *facti sumus Deo, Angelis & hominibus*. Ecce autem spectaculum dignum, ad

quod respiciat intentus operi suo Deus: Ecce par Deo dignum, vir fortis cum adversitate compositus, de seipso, & de omni calamitate triumphans. Tranquillum mare & ventus obsequens artem gubernatoris non ostendunt. *Qui non est tentatus, quid scit?* Dicit aliquis infelicem me, cui hoc acciderit. Imò felicem te: quia licuit tibi te experiri. Potuit enim tale quidpiam cuique accidere, sed non erat cujusque similem casum sine dolore excipere. Ne itaque in sinistris eventibus te submiseris: contra potiùs fige stabilem gradum, & quicquid oneris supra cecidit, sustine. Nam primo impetu fracto nihil in his horribile esse videbis præter opinionem, Quæ à natura vim habent, eandem servant in omnibus: sed paupertatem, ignominiam, contumelias, & cætera, quæ mala vulgus nuncupat, multi patienter ferunt, multi nec sentiunt quidem: non ergò naturale est in his mœrore consumi, sed à perversa opinione procedit. Quid tibi ipsi mentiris? Levem omnem calamitatem ferendo facere potes. Levis est omnis dolor, si nihil ei opinio adjecerit. Noli mala tua facere tibi per impatientiam graviora. Tam miser quisque est, quam se ipse existimat.

5. Omnis ægritudo morâ tandem decrescit, & licet contumacissimum dolorem, tempus adimit, & enervat. Visne igitur diem opperiri, quo luctus te invito desinat; an ipse illi finem imponere? Cur non id consilio præripis, quod allatura est diuturnitas? Quamvis ipse custodias mœrorem tuum, custodienti tamen elabitur. Nulla enim res citiùs in odium venit, quàm tristitia; quæ dum recens est, consolatorem invenit, inveterata deridetur. Quòd si dolore calamitas vincitur; eat omnis inter luctus dies, noctem sine somno mœstitia consumat, ingerantur pectori manus, & sese omni sævitia genere profecturus dolor exerceat. Sed si lacrymæ inutiles sunt, si nullo fletu adversitas mitigatur, discite te ipsum regere, & omni adversitati invictâ constantiâ obstitute. Turpis est navigii rector, cui gubernacula fluctus eripuit, qui fluctuan-

tem navim tempeſtati permittit. At ille vel in naufragio laudabandus, quem obruit mare clavum tenentem, & undis reluctantem.

CAP. XVI. De Spe, & Desperatione. Quomodo utramque moderari oporteat.

1. **S**pes vana, & mendax, & verè ſomnium vigilantis eſt, niſi in Deo collocetur, cujus ſolo nutu omnis difficultas vinci poteſt. Quid rei futuræ expectatione cruciaris, & in longinqua cogitationes extendis? Nihil ſperabis ſi nihil cupies, ſi omnia terrèna deſpicias. Nemo ſperat quæ contemnit. Licet te nunquam ſperata deſceperint, licet non ex difficili petatur quod ſperas, quamdiu te ſpes aliqua proritat, ſollicitus eris, & incertus tui, ac in ancipiti poſitus. Ut pedibus loca invia, & prærupta non petis; ita nec animo ea ſperanda quæ in tua poteſtate non ſunt. Omne miſeriæ momentum hoc eſt, deſuiſſe voluntati quod ſperavit.

2. Sæpè admonendus eſt animus, ut quæcunque extra te, & circa te ſunt, aſpiciat ut peritura, tenuique ſilpendentia. Quid obliſceris conditionis tuæ? Mortalis natus es; nihil tibi de hodierna die promittitur, nihil de hac hora. Inſtat à tergo mors: quicquid habes mutuò accepisti. Uſuſfructus tuus eſt, cujus tempora ſummus omnium arbiter temperat. Ad ejus nutum omnia ſine querela reddenda ſunt. Peſſimi eſt debitoris creditori convivium facere. Nihil eſt ergò ſub ſole quod debeas aut poſſis ſperare. Illa tantùm vera eſt ſpes, quæ de vero, & ſummo bono ritè concipitur.

3. Deſperationem cauſant inertia, abjectio animi, nimia difficultatum apprehenſio, vitioſa ſui diſſidentia, viriumque & indiſtriæ defectus. Vincitur excitando animum eorum exemplo qui etiam in gravioribus anguſtiis conſtituti omnia obſtantiâ generoſè ſuperarunt. Incipe, & propelle te ipſum, quia Deus facientes adjuvat, & quod arduum videbatur, facillimum fit, ſi falſa de illo